

Miejsce
na naklejkę

MATERIAŁ ĆWICZENIOWY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera 15 stron (zadania 1 – 31) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas rozwiązywania zadań możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

STYCZEŃ 2010

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Zadania od 1. do 8. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy przedstawiającej Park Krajobrazowy Chełmy.

Zadanie 1. (2 pkt)

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy opisanych obiektów geograficznych.

Opis obiektu	Nazwa obiektu
Miejscowość położona nad Nysą Szaloną, na wschód od Parku Krajobrazowego Chełmy, prowadzi przez nią Szlak Martyrologii.	
Miejscowość, w której znajdują się ruiny, położona na południe od głównej drogi numer 365, prowadzi do niej <i>Zamkowa Droga</i> .	
Wzniesienie o wysokości bezwzględnej 367 m n.p.m. z wieżą widokową, położone na południe od Myślborza.	
Skala położona przy rozwidleniu czerwonego i zielonego szlaku turystycznego, na trasie między Myślborzem, a Bogaczowem.	

Zadanie 2. (1 pkt)

Podaj wysokość bezwzględną Źródła Cesarskiego (pole C3).

Wysokość bezwzględna wynosi:.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Oblicz wysokość względną między najwyższą i najniższą kulminacją Muchowskich Wzgórz. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Różnica wysokości wynosi:.....

Zadanie 4. (1 pkt)

Na terenie przedstawionym na mapie wydobywane są surowce skalne.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego ich wydobycie może być uciążliwe dla mieszkańców okolicznych miejscowości.

1.
.....
2.
.....

Zadanie 5. (1 pkt)

Podkreśl dwa obiekty, które znajdują się przy lokalnej drodze pomiędzy miejscowością Pomocne (pole A2), a miejscowością Chroślice (pole B1).

- A. poczta
- B. camping
- C. kamieniołom
- D. grodzisko
- E. leśniczówka

Zadanie 6. (1 pkt)

Na terenie Parku Krajobrazowego Chełmy występuje duża różnorodność gatunkowa drzew. Wymień trzy gatunki drzew liściastych, których występowanie zaznaczono na mapie.

1.
2.
3.

Zadanie 7. (1 pkt)

Podaj dwie różnice w zagospodarowaniu terenów przedstawionych na mapie w polach B3 i D3.

1.
.....
2.
.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Miejscowość Męcinka (pole B1/C1) ze względu na swoje położenie mogłaby być dobrą bazą wypadową dla turystów zwiedzających Park Krajobrazowy Chełmy.

Zaproponuj dwa nowe obiekty infrastruktury turystycznej, które zachęciłyby turystów do przyjazdu i dłuższego pobytu w tej miejscowości. Swój wybór uzasadnij dla każdego obiektu.

1. Obiekt:
Uzasadnienie:

.....
.....

2. Obiekt:
Uzasadnienie:

.....
.....

Zadanie 9. (2 pkt)

Oblicz czas słoneczny w Moskwie (56°N , 37°E) oraz w Dakarze (15°N , 17°W), wiedząc, że w Lizbonie (39°N , 8°W) do górowania Słońca pozostały 2 godziny i 30 minut. Zapisz obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

- w Moskwie jest godzinamiejscowego czasu słonecznego.
- w Dakarze jest godzinamiejscowego czasu słonecznego.

Zadanie 10. (1 pkt)

Masz do niego nie dalej niż do Nowego Jorku, a mimo to nigdy go nie ujrzysz, choć jest pod Twoimi stopami. Wnętrze Ziemi to jedno z najtrudniejszych środowisk do zbadania.

Na podstawie: Jarosław Chrostowski, *Wyprawa do wnętrza Ziemi*; Wiedza i Życie nr 6/2008.

Wymień dwa przyrodnicze czynniki utrudniające badanie wnętrza Ziemi.

1.
2.

Zadanie 11. (2 pkt)

Podaj po dwa skutki trzęsień ziemi dla środowiska przyrodniczego i dla środowiska antropogenicznego.

Dla środowiska przyrodniczego:

1.
2.

Dla środowiska antropogenicznego:

1.
2.

Zadanie 12. (2 pkt)

Dopasuj typ krajobrazu do każdego opisu (A – D) wybierając z podanych przykładów.

Krajobrazy: młodoglacjalny, eoliczny, krasowy, staroglacjalny, lessowy

A. Teren równinny przecinany szerokimi pradolinami rzek, brak jezior.
.....

B. Krajobraz urozmaicony, występują liczne ostańce skalne, ponory, wywierzyska, jaskinie.
.....

C. Ciekawymi elementami krajobrazu są wydmy piaszczyste i grzyby skalne.
.....

D. Teren wybitnie pagórkowaty – oprócz moren czołowych występują ozy, kemy i drumliny, krajobraz urozmaicają liczne jeziora i pojedynczo występujące głazy narzutowe.
.....

Zadanie 13. (2 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących cech klimatu Polski, wpisując obok każdego z nich P (zdanie prawdziwe) lub F (zdanie fałszywe).

W Polsce największa suma opadów w ciągu roku występuje w Tatrach, a najmniejsza suma opadów na Nizinie Śląskiej.

Izotermie średnich miesięcznych temperatur powietrza na obszarze Polski w lipcu układają się południkowo.

Roczne amplitudy temperatury powietrza wzrastają na obszarze Polski w kierunku wschodnim.

W Polsce przeważają wiatry z sektora wschodniego.

W Polsce zachodniej występują łagodniejsze zimy z niewielką ilością opadu śniegu, w porównaniu ze wschodnią częścią kraju.

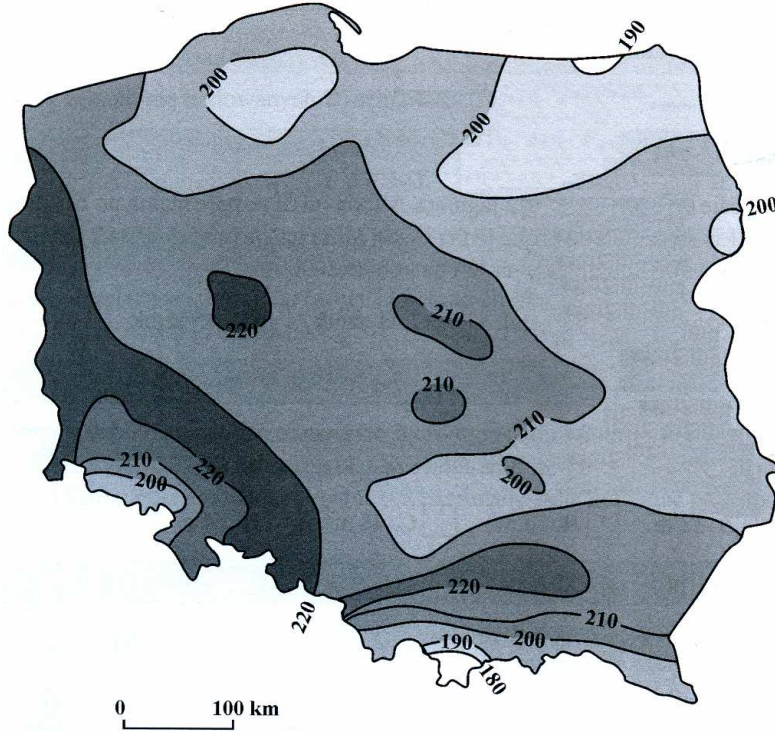
Zadanie 14. (1 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy zjawisk mierzonych w podanych skalach.

Skala	Zjawisko
Richtera	
Beauforta	

Zadanie 15. (2 pkt)

Mapa przedstawia długość okresu wegetacyjnego w Polsce.

Źródło: M. Szubert, *Planeta 3 – podręcznik do geografii*; Wydawnictwo ROŻAK, Gdańsk 2004.

Podaj po jednym głównym czynnikiem klimatotwórczym przyczyniającym się do występowania najkrótszego okresu wegetacyjnego w Polsce północno – wschodniej oraz w Polsce południowej.

Polska północno – wschodnia:

.....
.....

Polska południowa:

.....
.....

Zadanie 16. (2 pkt)

Przyporządkuj nazwę typu wybrzeża (A – F) do podanej w tabeli jego charakterystyki.

- A. dalmatyńskie
- B. szkierowe
- C. limanowe
- D. klifowe
- E. mierzejowe
- F. fiordowe

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

Charakterystyka wybrzeża	Typ wybrzeża
Długie, wąskie, głębokie zatoki morskie o stromych ścianach sięgających często setek metrów wysokości. Tworzą się w wyniku zalania głębokich U-kształtnych górskich dolin polodowcowych. Występują m. in. u wybrzeży Norwegii.	
Wybrzeża składające się z ogromnej ilości skalistych, pagórkowatych wysepek ledwo wynurzających się nad powierzchnię wody. Są to zalane przez morze mutony i drumliny. Występują na wybrzeżu Finlandii i Szwecji.	
Liczne podłużne wyspy i półwyspy równoległe do lądu, długie zatoki i kanały. Powstają przez zalanie mocno rozczłonkowanych grzbietów górskich, tak że kulminacje grzbietów tworzą ciągi wysp. Występują m. in. u wybrzeży Chorwacji.	
Wybrzeża z wąskimi, prostopadłymi do linii brzegowej zatokami. Powstają najczęściej na obszarach o budowie płytowej. Typowe wybrzeża znajdują się nad Morzem Czarnym (ujście Dniestru, Dniepru), gdzie piaszczyste wały odcięły lejkowate ujścia rzek.	
Strome, wysokie wybrzeża modelowane przez abrazję. Fale uderzające z wielką siłą w wysoki brzeg podcinają go, powodując jego obrywanie się i cofanie. Występują m.in. na wyspie Wolin w Polsce.	

Zadanie 17. (2 pkt)

Przyporządkuj i wpisz do tabeli litery (A – F), którymi oznaczono cechy charakterystyczne dla gejzerów oraz dla wód artezyjskich.

- A. Znajdują się na obszarach aktywnych wulkanicznie.
- B. Wyphywają na powierzchnię samoczynnie, w regularnych odstępach czasu.
- C. Wyphywają na powierzchnię samoczynnie.
- D. Występują w nieckowatym zagłębieniu między dwiema warstwami nieprzepuszczalnymi.
- E. Wyphywają wskutek prężności pary wodnej.
- F. Wyphywają wskutek ciśnienia hydrostatycznego.

Gejzery	Wody artezyjskie

Zadanie 18. (2 pkt)

Wpisz w odpowiednie miejsca na rysunku litery (A – F), oznaczające nazwy napływających nad obszar Polski mas powietrza.

A. arktyczne

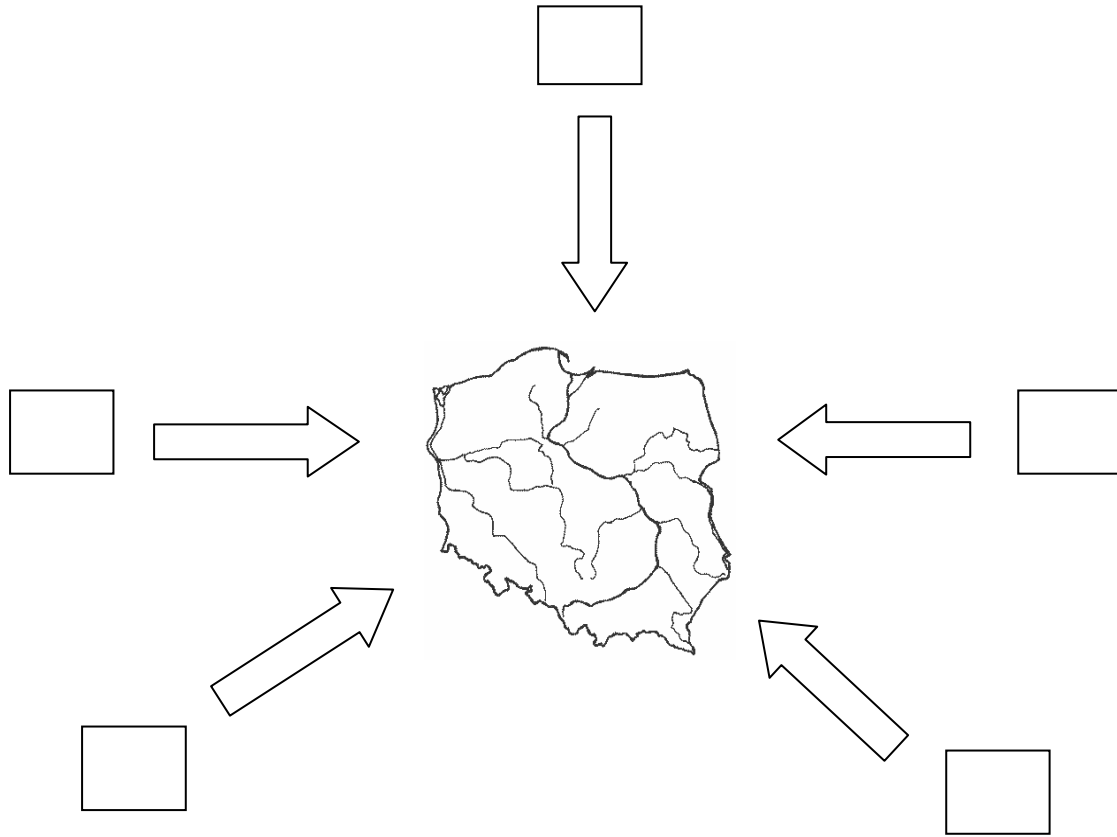
B. zwrotnikowe kontynentalne

C. polarne morskie

D. zwrotnikowe morskie

E. równikowe morskie

F. polarne kontynentalne

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

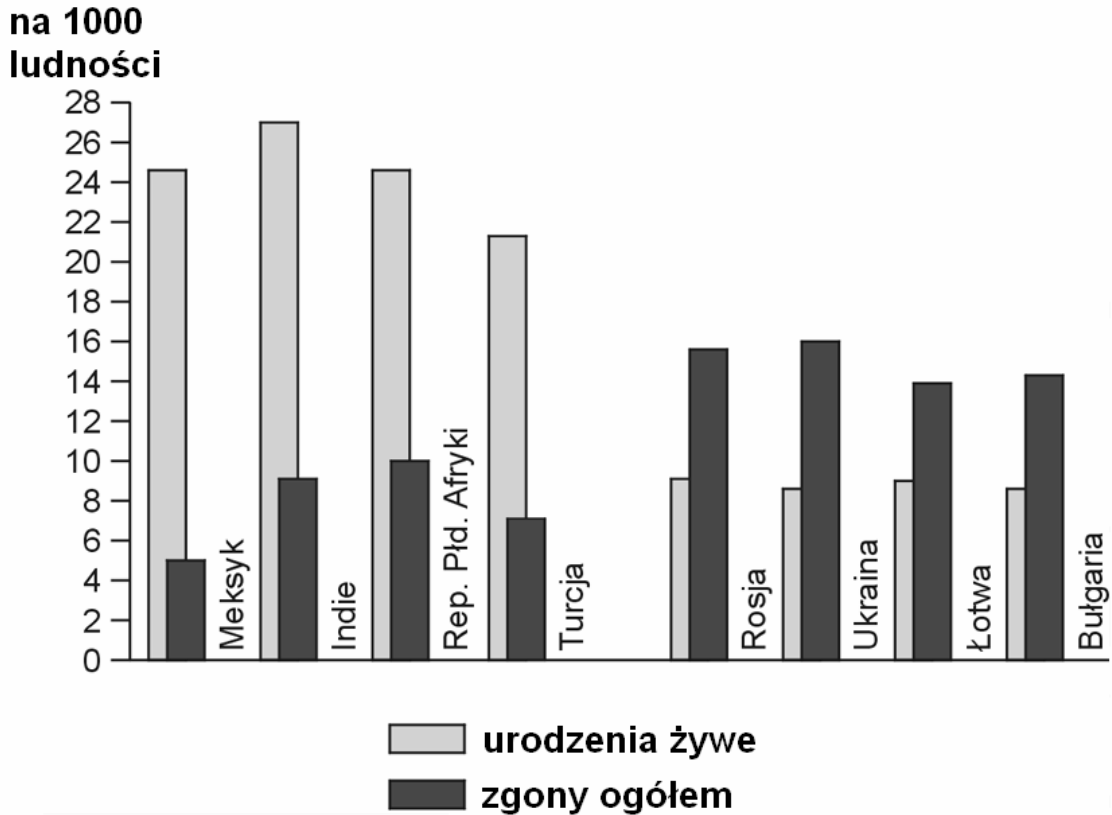
Zadanie 19. (2 pkt)

Zaproponuj trzy realne działania, jakie mogłyby podjąć władze naszego państwa w ramach polityki prorodzinnej, zmierzające do zwiększenia liczby urodzeń w Polsce.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Zadanie 20. (1 pkt)

Wykres przedstawia urodzenia żywe i zgony w wybranych państwach świata.

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2006/2007*, WSiP Warszawa 2006.

Podaj nazwę kraju o największym przyroście naturalnym oraz nazwę kraju o najmniejszym przyroście naturalnym.

Kraj o największym przyroście naturalnym:

Kraj o najmniejszym przyroście naturalnym:

Zadanie 21. (2 pkt)

a) Spośród podanych regionów świata wybierz jeden, który jest subekumeną.

Regiony: Tybet, Nizina Zatokowa, Jawa, Północna Syberia, Sycylia

Subekumeną jest:

b) Dla wybranego w zadaniu 21a regionu, podaj jeden czynnik przyrodniczy wpływający na rozwój osadnictwa i uzasadnij jego wpływ na życie lub działalność człowieka.

Czynnik:

Uzasadnienie:

.....

.....

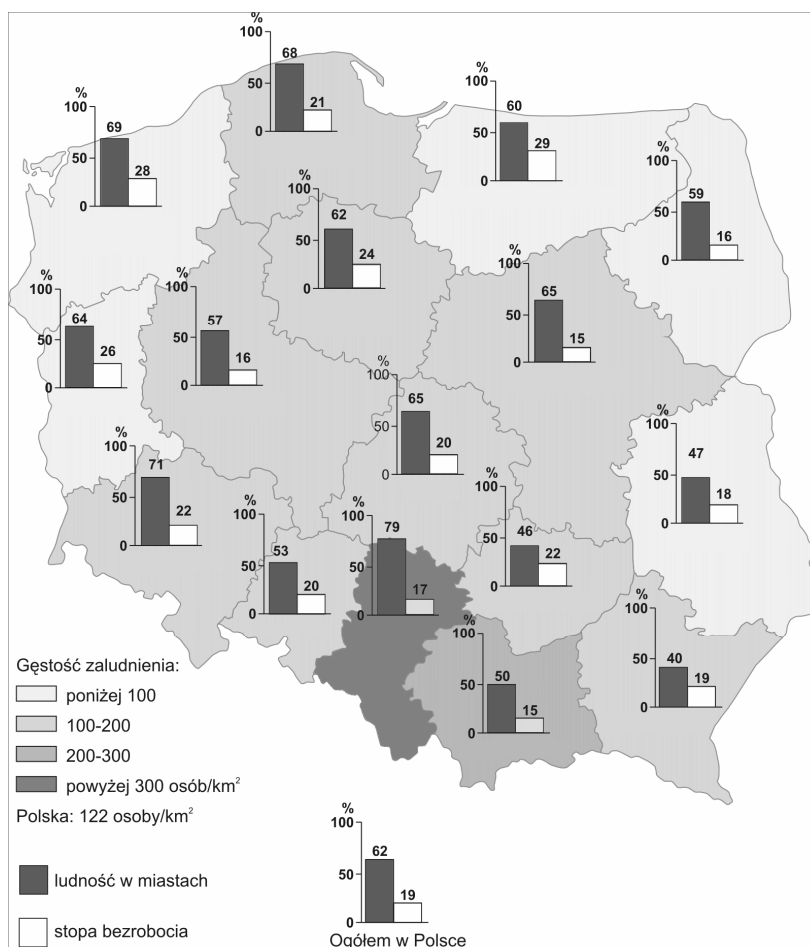
Zadanie 22. (1 pkt)

Podkreśl kraj, który należy do Unii Europejskiej, a nie przystąpił do strefy Schengen.

- A. Francja
- B. Austria
- C. Wielka Brytania
- D. Belgia
- E. Węgry

Zadanie 23. (1 pkt)

Mapa przedstawia przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia, stopnia urbanizacji i stopy bezrobocia na obszarze Polski.

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2006/2007*, WSiP, Warszawa 2006.

a) Podaj nazwę województwa o największej stopie bezrobocia.

Województwo o największej stopie bezrobocia:.....

b) Podaj nazwę województwa o najmniejszym stopniu urbanizacji.

Województwo o najmniejszym stopniu urbanizacji:.....

Zadanie 24. (2 pkt)

Wśród alternatywnych źródeł energii coraz większe znaczenie ma biomasa.

Podaj dwie zalety i dwie wady wykorzystania biomasy jako źródła energii.

Zalety:

1.
2.

Wady:

1.
2.

Zadanie 25. (2 pkt)

Polecenie wykonaj na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy.

Żegluga śródlądowa w Polsce w porównaniu z resztą Europy jest nader skromna, można wręcz powiedzieć, że prawie jej nie ma. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego długość dróg wodnych w naszym kraju wynosi 3812 km, w tym tylko około 100 km spełnia wymagania stawiane międzynarodowym drogom wodnym. (...) W Niemczech jest to odpowiednio 70% całkowitej długości dróg wodnych, w krajach Beneluxu 50%, a we Francji 30%- łącznie w Europie około 10 tys. km. Drogą wodną przewozi się w Polsce rocznie zaledwie 0,6% wszystkich towarów – głównie jest to piasek i żwir, węgiel oraz wyroby stalowe. Dla przykładu w Belgii 14%, w Niemczech 12%, w Rumunii 10%, a w Holandii 31%.

Na podstawie artykułu: E. Wieteska, *ZIELONA VICTORIA*, Wiedza i Życie nr 6/2008.

Zaproponuj trzy działania człowieka, które mogą wpłynąć na rozwój polskiej żeglugi śródlądowej.

1.
.....
.....
2.
.....
.....
3.
.....
.....

Zadanie 26. (1 pkt)**Podkreśl trzy cechy typowe dla polskiego rolnictwa.**

- A. Uprawa głównie pszenicy i żyta.
- B. Zatrudnienie w rolnictwie nie przekracza 10% ogółu zatrudnionych w gospodarce kraju.
- C. Dominacja gospodarstw specjalistycznych, wielkoobszarowych.
- D. Dominacja państwowej własności użytków rolnych nad własnością prywatną.
- E. Znacznie większy chów trzody chlewnej niż chów bydła.
- F. Duże rozdrobnienie gospodarstw.

Zadanie 27. (2 pkt)**Wymień cztery przyczyny konfliktów zbrojnych w Afryce.**

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

Zadanie 28. (2 pkt)

Klimat miasta charakteryzuje występowanie tzw. *miejskiej wyspy ciepła*. Oznacza to, że przeciętna miesięczna temperatura powietrza w mieście może być wyższa nawet od 1⁰C do 3⁰C niż temperatura obszaru otaczającego.

a) Wymień dwie przyczyny powstawania *miejskiej wyspy ciepła*.

1.
.....
2.
.....

b) Wymień konsekwencję istnienia podwyższonej temperatury powietrza w mieście.

-
.....
.....

Zadanie 29. (2 pkt)

Tabela zawiera dane dotyczące powierzchni i ludności Chin oraz Holandii.

L.p.	Nazwa państwa	Powierzchnia w km ²	Ludność w tys.	Gęstość zaludnienia (os./1km ²)
1.	Chiny (bez Tajwanu)	9 573 000	1 311 381
2.	Holandia	41 500	16 343

Źródło: *Świat w liczbach 2008/2009*, WSiP, Warszawa 2009.

a) Oblicz średnią gęstość zaludnienia tych dwóch państw. Zapisz obliczenia. Wynik wpisz do tabeli.

Miejsce na obliczenia:

b) Wyjaśnij, dlaczego Chiny przy ponad 80 – krotnie większej liczbie ludności niż Holandia, mają tak niewielką gęstość zaludnienia.

.....
.....
.....

Zadanie 30. (2 pkt)

Do każdej z wymienionych firm, w których działalność ma charakter globalny, podaj po jednym przykładzie wytwarzanego produktu.

- Microsoft
- General Motors
- Johnson&Jonhson
- Royal Dutch/Shell Group
- Nokia
- Nestlé

Zadanie 31. (2 pkt)

Rozwój turystyki przynosi znaczne korzyści społeczne i ekonomiczne, ale również różnego typu zagrożenia.

a) Podaj dwa przykłady korzyści ekonomicznych lub społecznych dla mieszkańców regionów turystycznych.

1.
.....
2.
.....

b) Podaj dwa przykłady zagrożeń (społecznych, ekonomicznych lub przyrodniczych), będących konsekwencją rozwoju turystyki w danym regionie.

1.
.....
2.
.....

BRUDNOPIS